

LEHDISTÖTIEDOTE nro 171/24

Luxemburgissa 4.10.2024

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-548/21 | Bezirkshauptmannschaft Landeck (Yritys saada pääsy matkapuhelimelle tallennettuihin tietoihin)

Poliisin oikeus saada pääsy matkapuhelimen sisältämiin tietoihin ei välttämättä rajoitu vakavan rikollisuuden torjuntaan

Se edellyttää kuitenkin tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen etukäteen myöntämää lupaa ja sen on oltava oikeasuhteinen

Poliisin oikeus saada rikostutkinnan yhteydessä pääsy matkapuhelimeen tallennettuihin henkilötietoihin voi johtaa vakavaan tai jopa erityisen vakavaan puuttumiseen rekisteröidyn perusoikeuksiin. Se ei kuitenkaan välttämättä rajoitu vakavan rikollisuuden torjuntaan. Kansallisen lainsäätäjän on määriteltävä seikat, jotka tällaisen pääsyn osalta on otettava huomioon, kuten kyseessä olevien rikosten luonne tai niiden ryhmät. Sen varmistamiseksi, että kussakin konkreettisessa tapauksessa noudatetaan suhteellisuusperiaatetta, minkä tutkiminen merkitsee kaikkien käsiteltävässä asiassa merkityksellisten seikkojen punnintaa, tämän pääsyn on asianmukaisesti perusteltua kiireellistä tapausta lukuun ottamatta edellytettävä myös tuomioistuimen tai riippumaton hallintoelimen etukäteen myöntämää lupaa. Rekisteröidylle on ilmoitettava luvan myöntämisen syyt heti, kun tämän tiedon ilmoittaminen ei voi enää vaarantaa tutkimuksia.

Itävallan poliisi takavarikoi paketin vastaanottajan matkapuhelimen todettuaan huumausainevalvonnan yhteydessä, että paketti sisälsi 85 grammaa kannabista. Tämän jälkeen poliisi yritti turhaan avata matkapuhelimen lukitusta saadakseen pääsyn sen sisältämiin tietoihin. Poliisilla ei ollut syyttäjäviranomaisen tai tuomioistuimen lupaa, se ei dokumentoinut näitä avaamisyrityksiä eikä se ilmoittanut niistä asianomaiselle henkilölle.

Asianomainen henkilö riitautti matkapuhelimensa takavarikoinnin Itävallan tuomioistuimessa. Hän sai tiedon yrityksistä avata matkapuhelimen lukitus vasta tämän menettelyn yhteydessä. Itävallan tuomioistuin tiedusteleo unionin tuomioistuimelta, onko Itävallan lainsäädäntö, jossa sen mukaan¹ sallitaan se, että poliisi menettelee näin, yhteensopiva unionin oikeuden kanssa.² Se huomauttaa, että rikkomisesta, josta asianomaista henkilöä moititaan, voidaan määrätä enintään vuoden vankeusrangaistus, joten kyse on vähäisestä rikoksesta.

Unionin tuomioistuin täsmentää aluksi, että – toisin kuin eräät hallitukset ovat väittäneet – merkityksellistä unionin säännöstöä ei sovelleta vain silloin, kun matkapuhelimen sisältämiin tietoihin onnistutaan saamaan pääsy, vaan myös yritykseen saada pääsy niihin.

Se toteaa tämän jälkeen, että **pääsystä kaikkiin matkapuhelimen sisältämiin tietoihin voi seurata vakava tai jopa erityisen vakava puuttuminen rekisteröidyn perusoikeuksiin**. Nämä tiedot, jotka voivat sisältää viestejä, valokuvia ja internetin selailuhistorian, voivat tarvittaessa mahdollistaa hyvin tarkkojen päätelmien tekemisen kyseisen henkilön yksityiselämästä. Lisäksi niihin voi sisältyä erityisen arkaluontoisia tietoja.

Tutkinnan kohteena olevan rikkomisen vakavuus on yksi keskeisistä tekijöistä silloin, kun tutkitaan, onko tällainen vakava puuttuminen oikeasuhteista. **Jos kuitenkin katsottaisiin, että matkapuhelimen sisältämien tietojen saantia voidaan perustella ainoastaan vakavan rikollisuuden torjunnalla, tällä rajoitettaisiin**

epäasianmukaisesti toimivaltaisten viranomaisten tutkintavaltuuksia. Tämä lisäisi riskiä rikosten rankaisemattomuudesta yleisesti ja siten vaaraa vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen luomiselle unionissa. Tällaisesta puuttumisesta yksityiselämään ja henkilötietojen suojaan on säädettävä lailla, mikä merkitsee sitä, että **kansallisen lainsäätäjän on määriteltävä riittävän täsmällisesti** seikat, jotka on otettava huomioon, erityisesti kyseisten **rikosten luonne tai niiden ryhmät**.

Tällaisen pääsyn tietoihin on edellytettävä lisäksi joko tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen suorittamaa etukäteisvalvontaa asianmukaisesti perusteltua kiireellistä tapausta lukuun ottamatta.³ **Tässä valvonnassa on varmistettava oikeudenmukainen tasapaino yhtäältä rikollisuuden torjunnan yhteydessä suoritettavan tutkinnan tarpeisiin liittyvien oikeutettujen intressien ja toisaalta yksityiselämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojaa koskevien perusoikeuksien välillä.**

Lopuksi **rekisteröidylle on ilmoitettava syyt, joihin lupa saada pääsy hänen tietoihinsa perustuu heti, kun tämän tiedon ilmoittaminen ei voi enää vaarantaa näitä tutkimuksia.**⁴

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänä olevassa asiassa unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevydestä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistujia, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

[Tuomion koko teksti ja siitä mahdollisesti laadittu tiivistelmä](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla "[Europe by Satellite](#)"-sivustolla. ☎ +32 2 296 4106

Pysykää kuulolla!

¹ On huomattava, että Itävallan hallitus on väittänyt unionin tuomioistuimessa, että Itävallan lainsäädännön mukaan syyttäjäviranomaisen määräys on tarpeen, jotta matkapuhelin voidaan takavarikoida tai jotta voidaan yrittää saada pääsy matkapuhelimen sisältämiin tietoihin.

Ennakkoratkaisumenettelyn yhteydessä unionin tuomioistuimen on lähtökohtaisesti perustettava ratkaisunsa kansalliseen sääntelykehykseen, sellaisena kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on sen esittänyt. Tämä koskee myös tosiseikkoja.

² Luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättöksen 2008/977/YOS kumoamisesta 27.4.2016 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston [direktiivi \(EU\) 2016/680](#).

³ Tässä tapauksessa valvonnan tulee tapahtua ensi tilassa.

⁴ Käsiteltävässä asiassa asianomainen henkilö tiesi, että hänen matkapuhelimensa oli takavarikoitu, silloin kun Itävallan poliisiviranomaiset yrittivät turhaan avata sen lukituksen saadakseen pääsyn sen sisältämiin tietoihin. Näissä olosuhteissa ei vaikuta siltä, että ilmoittamisella näiden viranomaisten aikomuksesta yrittää saada pääsy kyseisiin tietoihin olisi voitu haitata tutkimuksia, joten hänelle olisi pitänyt ilmoittaa asiasta etukäteen.